

Työsuojelun EU-tiedote 1/2026

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Työ- ja tasa-arvo-osasto 24.2.2026

Sisältö

1	Kyproksen puheenjohtajakausi.....	4
2	Vireillä olevat lainsäädäntö- ja muut hankkeet	6
2.1	Työterveyttä ja -turvallisuutta koskeva EU:n strategiakehys 2021–2027	6
2.2	Direktiiviehdotus syöpädirektiivin (2004/37/EY) muuttamisesta raja-arvojen lisäämiseksi (kuudes päivitysdirektiiviehdotus)	7
3	EU-lainsäädännön kansallinen täytäntöönpano	8
3.1	Asbestidirektiivin päivitys.....	8
3.2	Direktiivi lyijyn ja di-isosyanaattien raja-arvojen asettamisesta	9
3.3	Koneasetus	10
4	Työsuojeluun liittyvät EU:n toimijat.....	11
4.1	Työterveyden ja työturvallisuuden neuvoa-antava komitea (ACSH)	11
4.2	Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto (EU-OSHA)	12
4.3	Johtavien työsuojelutarkastajien komitea (SLIC)	14
5	Euroopan työviranomainen (ELA).....	15
5.1	Pimeän työn vastainen eurooppalainen foorumi	16

LUKIJALLE

Tähän ajankohtaistiedotteeseen on koottu Euroopan unionissa vireillä olevat työsuojeluun liittyvät lainsäädäntöasiat sekä kuvaukset työsuojelualan EU:n toimijoista. Työsuojeluun liittyvät sosiaali- ja terveysministeriön vastuulla olevat kansalliset lainsäädäntö- ja muut hankkeet esitetään Työsuojelun säädösvalmistelun seuranta -tiedotteessa. Kumpaakin tiedotetta päivitetään noin kaksi kertaa vuodessa.

1 Kyproksen puheenjohtajakausi

Kypros aloitti toisen EU-neuvoston puheenjohtajuuskautensa vuoden 2026 alussa Tanskan kauden päätyttyä. Samoin kuin Tanskan kautta, Kyproksen puheenjohtajuuskautta leimaa edelleen erittäin turbulentti kansainvälinen tilanne. Venäjän hyökkäyssota jatkuu Ukrainassa ja Lähi-Idän tilanne on herkkä: Gazan rauha on epävakaa ja Iranissa järjestetään laajoja mielenosoituksia. Yhdysvaltojen tämänhetkinen politiikka aiheuttaa myös epävarmuutta EU-maiden keskuudessa. Erityisesti Yhdysvaltain vaatimus Grönlannin siirtymisestä Yhdysvalloille on lisännyt jännitteitä Yhdysvaltojen ja EU:n välille.

Kyproksen puheenjohtajuuskauden pääviesti on: *Itsenäinen EU. Avoin maailmalle.* (*An Autonomous Union. Open to the World.*). Kyproksella on viisi pääteemaa:

- Itsenäisyys turvallisuuden, puolustusvalmiuden ja varautumisen avulla
- Itsenäisyys kilpailukyvyn kautta
- Avoin maailmalle
- Arvojen autonominen liitto, ketään ei jätetä jälkeen
- Pitkän aikavälin talousarvio itsenäiselle unionille

Kyproksen puheenjohtajuuskauden työllisyyssektorin pääteemat ovat

- 1) reilu työ sosiaalisen oikeudenmukaisuuden saavuttamiseksi
- 2) yhteinen vastuu tulevaisuuden osaamistarpeiden ja -taitojen saavuttamiseksi
- 3) kilpailukyvyn ja tuottavuuden lisääminen työvoiman liikkuvuuden kautta.

Sosiaalisektorilla pääteemat ovat

- 1) paremman tulevaisuuden varmistaminen kaikille, sisältäen mm. Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin toimeenpanon edistämisen sekä kohdennettuja toimenpiteitä sosiaalisen osallisuuden edistämiseksi ja köyhyyden vähentämiseksi
- 2) lasten tulevaisuuteen investoiminen
- 3) pitkäaikaishoito ja aktiivinen ikääntyminen
- 4) vammaisten henkilöiden sosiaalisen osallisuuden edistäminen.

Kypros nostaa pj-kautensa aikana esille myös ILO:n yleissopimuksen liittyen biologiin vaaratekijöihin työympäristössä, jonka osalta komissio mahdollisesti laatii ehdotuksen neuvoston päätökseksi.

Kyproksen puheenjohtajuuskauden TSTK-neuvostot järjestetään 9.3. Brysselissä ja 29.6. Luxemburgissa. Epävirallinen TSTK-neuvosto järjestetään 12–13.2. Nikosiassa.

Työsuojeluun liittyvät tilaisuudet ovat

- 20–21 May 2026: Senior Labour Inspectors Committee (SLIC) Meeting, Nicosia
- 9–10 June 2026: Meeting of the National Focal Points of EU-OSHA, Nicosia
- 11 June 2026: High-level Conference on Occupational Safety and Health (OSH), Nicosia.

Cyprus presidency of the Council of the European Union

Vuoden 2026 EU-neuvoston puheenjohtajana jälkimmäisellä vuosipuoliskolla toimii Irlanti. Vuoden 2027 puheenjohtajamaat ovat Liettua ja Kreikka.

2 Vireillä olevat lainsäädäntö- ja muut hankkeet

2.1 Työterveyttä ja -turvallisuutta koskeva EU:n strategiakehys 2021–2027

Komissio julkaisi 28.6.2021 [työterveyttä ja -turvallisuutta koskevan EU:n strategiakehyksen 2021–2027](#). Koronapandemian myötä strategiakehys on erilainen aiempiin verrattuna. Covid-19 kriisin myötä työturvallisuuden ja -terveyden merkitys on entisestään korostunut. Komissio on sisällyttänyt strategiakehyksen yhdeksi avaintavoitteeksi valmiuden kohdata uusia uhkia. Muut avaintavoitteet liittyvät digitalisaatiosta, vihreästä siirtymästä ja väestörakenteen vanhenemisesta aiheutuvien työelämän muutosten hallintaan sekä työtapaturmien ja ammattitautien ennaltaehkäisyyn.

Työmarkkinaosapuolten välisellä vuoropuhelulla on tärkeä merkitys strategian toimeenpanossa. Lisäksi tarvitaan tutkimustietoa, EU-rahoitusta, parempaa lainsäädännön voimaansaattamista sekä tietoisuuden lisäämistä. Toimia on toteutettava sekä EU:n tasolla että kansallisella, alakohtaisella ja yritystasolla.

Strategiakehystä on käsitelty EU-jaostoissa ja työsuojeluneuvottelukunnassa. Eduskunnalle on toimitettu syyskuussa 2021 E-kirje (E96/2021) [perusmuistioineen](#).

Lisätietoja: Liisa Hakala
sähköposti: etunimi.sukunimi@gov.fi
puhelin: 02951 63566

2.2 Direktiiviehdotus syöpädirektiivin (2004/37/EY) muuttamisesta raja-arvojen lisäämiseksi (kuudes päivitysdirektiiviehdotus)

Komissio on antoi 18.7.2025 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi direktiivin 2004/37/EY (jatkossa syöpädirektiivi) muuttamisesta aineiden lisäämiseksi ja raja-arvojen asettamiseksi sen liitteisiin I, III ja III a (COM(2025) 418 final). Direktiiviehdotuksessa esitetään sitovien raja-arvojen asettamista koboltille ja epäorgaanisille kobolttiyhdisteille, polysyklisille aromaattisille hiilivedyille (PAH-yhdisteet) sekä 1,4-dioksaanille. Lisäksi näille aineille esitetään huomautuksia ihoaltistumisen merkittävydestä tai aineen herkistävydestä. Hitsaushuuruja esitetään lisättäväksi direktiivin soveltamisalaan, liitteeseen I.

Asia käsittely alkoi neuvoston sosiaalityöryhmässä 1.9.2025. Ehdotuksesta laadittiin syyskuussa E-kirje (E 65/2025 vp) [perustelumuistioineen](#). Neuvoston yleisnäkemyks hyväksyttiin Työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asioiden neuvostossa 1.12.2025. Yleisnäkemyksen mukaan direktiiviin sisällytettäisiin komission ehdotuksesta poiketen raja-arvon asettaminen myös isopreenille. Parlamentin kannan odotetaan valmistuvan toukokuussa.

Direktiivin voimaansaattamisen ei arvioida edellyttävän laintasoista säätelyä, vaan se voitaisiin panna täytäntöön päivittämällä syöpäsairauden vaaraa aiheuttavista, perimää vaurioittavista ja lisääntymiselle vaarallisista tekijöistä työssä annettua valtioneuvoston asetusta (113/2024).

Lisätietoja: Sirkku Saarikoski
sähköposti: etunimi.sukunimi@gov.fi
puhelin: 02951 63565

3 EU-lainsäädännön kansallinen täytäntöönpano

3.1 Asbestidirektiivin päivitys

Marraskuussa 2023 julkaistiin Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2023/2668 työntekijöiden suojelemisesta vaaroilta, jotka liittyvät asbestialtistukseen työssä annetun direktiivin 2009/148/EY muuttamisesta. Muutosdirektiivin keskeinen tarkoitus on tiukentaa nykyistä sitovaa asbestin raja-arvoa. Lisäksi direktiivi sisältää lukuisia muita merkittäviä muutoksia koskien muun muassa modernimpiin asbestipitoisuuden mittaamenetelmiin siirtymistä, asbestikartoituksia, työntekijöiden koulutusvaatimuksia sekä asbestityötä tekeviltä yrityksiltä vaadittavia asbestipurkulupia ja näistä luvista ylläpidettäviä kansallisia luetteloita.

Direktiivin kansallinen täytäntöönpano on toteutettu päivittämällä valtioneuvoston asetusta asbestityön turvallisuudesta (798/2015) ja lakia eräistä asbestipurkutyötä koskevista vaatimuksista (684/2015) sekä lisäksi lakia työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta (44/2006), jossa säädetään asbestipurkutyötä koskevasta ennakoilmoituksesta. Muutossäädökset (886/2025, 985/2025 ja 986/2025) astuivat voimaan 21.12.2025.

Lisätietoja: Jarno Virtanen ja Sirkku Saarikoski
sähköposti: etunimi.sukunimi@gov.fi
puhelin: 02951 63495 (Virtanen) ja 02951 63565 (Saarikoski)

3.2 Direktiivi lyijyn ja di-isosyanaattien raja-arvojen asettamisesta

Huhtikuussa 2024 julkaistiin Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/869, jolla päivitetään direktiiviä 2004/37/EY (ns. syöpädirektiivi) ja direktiiviä 98/24/EY (ns. kemikaalidirektiivi) lyijyn ja sen epäorgaanisten yhdisteiden sekä di-isosyanaattien raja-arvojen osalta.

Direktiivi pannaan kansallisesti täytäntöön päivittämällä lyijyn raja-arvoa koskevat muutokset valtioneuvoston asetukseen syöpäsairauden vaaraa aiheuttavista, perimää vaurioittavista ja lisääntymiselle vaarallisista tekijöistä työssä (113/2024) ja di-isosyanaattien raja-arvoa koskevat muutokset valtioneuvoston asetukseen kemiallisista tekijöistä työssä (715/2001). Asetusmuutokset on valmisteltu työturvallisuus-säännöksiä valmistelevan neuvottelukunnan HTP-jaostossa ja asetusten on tarkoitus tulla voimaan 9.4.2026 mennessä.

Lisätietoja: Sirkku Saarikoski
sähköposti: etunimi.sukunimi@gov.fi
puhelin: 02951 63565

3.3 Koneasetus

Komissio antoi 22.4.2021 ehdotuksen (COM(2021) 202 final) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi koneista. Asetusehdotuksella on tarkoitus korvata nykyinen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/42/EY koneista ja direktiivin 95/16/EY muuttamisesta (ns. konedirektiivi). Ehdotukseen liittyy komission vaikutustenarviointiraportti SWD(2021) 82 final sekä tiivistelmä vaikutustenarviointiraportista SWD(2021) 83 final.

Koneasetus julkaistiin 29.6.2023 EU:n virallisessa lehdessä (<https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2023/1230/oj>).

Asetus tuli voimaan 19.7.2023. Sitä on sovellettava (pääsääntöisesti) 20.1.2027 alkaen, mistä eteenpäin se kumoaa voimassa olevan konedirektiivin (2006/42/EY). Koneasetuksen tarkoituksena on yhdenmukaistaa koneita koskevat olennaiset terveys- ja turvallisuusvaatimukset EU:ssa, edistää koneiden vapaata liikkuvuutta ja taata työntekijöille ja kansalaisille korkeatasoinen turvallisuus. Sosiaali- ja terveysministeriössä on vuoden 2025 keväällä käynnistetty virkavalmisteluna säädöshanke, jossa on tarkoitus laatia uusi laki eräiden teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä kumota nykyinen valtioneuvoston asetus koneiden turvallisuudesta. Samassa yhteydessä on tarkoitus selvittää mahdollisuus siirtää ministeriön markkina- ja valvontatehtävä Lupa- ja valvontavirastolle sekä siirtyä noudattamaan valvontamenettelyssä eräiden tuotteiden markkina- ja valvonnasta annettua lakia. Säädöshanketta käsitellään kolmikantaisesti työturvallisuussäännöksiä valmistelevassa neuvottelukunnassa.

Lisätietoja: Anni Pietarinen ja Katja Danner
sähköposti: etunimi.sukunimi@gov.fi
puhelin: 02951 63191 (Pietarinen) 02951 63392 (Danner)

4 Työsuojeluun liittyvät EU:n toimijat

4.1 Työterveyden ja työturvallisuuden neuvoa-antava komitea (ACSH)

Euroopan komission yhteydessä toimiva Työterveyden ja työturvallisuuden neuvoa-antava komitea ([Advisory Committee on Safety and Health at Work, ACSH](#)) käsittelee kolmikantaisesti työterveyteen ja työturvallisuuteen kuuluvia asioita. Komitean tehtävänä on avustaa Euroopan komissiota työterveyteen ja työturvallisuuteen liittyvien asioiden valmistelussa, täytäntöönpanossa ja arvioinnissa.

Kolmikantainen ACSH koostuu kolmesta Interest Groupista IG (valtio GIG, työntekijät WIG ja työnantajat EIG). IG:t kokoontuvat yleensä ennen ACSH:ia muodostamaan omat näkökantansa käsiteltäviin asioihin, mutta ne voivat tarvittaessa kokoontua myös muutoin. STM:n työ- ja tasa-arvo-osasto on edustettuna GIG:ssa.

Komitea on nimitetty uudelle toimikaudelle 1.3.2025–28.2.2028. Suomen hallituksen edustajajäsen komiteassa on osastopäällikkö Raimo Antila, ja varaedustajina toimivat johtaja Liisa Hakala ja neuvotteleva virkamies Sirkku Saarikoski, kaikki sosiaali- ja terveysministeriöstä. Työmarkkinajärjestöistä Suomea edustavat: Elinkeinoelämän keskusliitto EK: jäsen asiantuntija Anne Salomaa (varajäsenet asiantuntijalääkäri Auli Rytivaara ja asiantuntija Mikko Räsänen) sekä Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry, STTK ry ja Akava ry: jäsen työympäristö- ja tasa-arvoasioiden asiantuntija Anne Mironen, SAK (varajäsenet sosiaali- ja terveystalouden asiantuntija Ida Nummelin, STTK ja tasa-arvo- ja työympäristöpäällikkö Lotta Savinko, Akava).

Komitean alaisuudessa toimii direktiivien valmisteluun ja seurantaan sekä työsuojelun eri osa-alueiden kehittämiseen liittyviä työryhmiä.

Lisätietoja: Raimo Antila ja Sirkku Saarikoski
sähköposti: etunimi.sukunimi@gov.fi
puhelin: 02951 63094 (Antila) ja 02951 63565 (Saarikoski)

4.2 Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto (EU-OSHA)

Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto (European Agency for Safety and Health at Work, EU-OSHA) on EU-komission alainen virasto Bilbaossa Espanjassa. Sen toimeksiantoja toteutetaan jäsenvaltioiden koordinaatiokeskusten (Focal Point) muodostaman verkoston avulla. Työterveyslaitos (TTL) on Suomen Focal Point.

Suomessa toimintaa ohjaa TTL:n johtama FOP-ohjausryhmä, jonka puheenjohtaja on johtaja Kirsi Ahola ja sihteeri (ns. FOP Manager) vanhempi asiantuntija Taina Pääkkönen. STM:n edustaja on johtaja Liisa Hakala. STM hoitaa EU:ssa EU-OSHA:an liittyvät hallitusten väliset edustukset ja strategiset tehtävät.

EU-OSHA:n uusi Terveellinen työ -kampanja aiheesta ”*Yhdessä mielenterveyttä työpaikoille – Psykososiaaliset riskit hallintaan*” (2026–2028) käynnistyy kaikkialla Euroopassa lokakuussa 2026. Uuden kampanjan toteutusta Suomessa suunnitellaan ja valmistellaan kevään aikana ja mm. kansalliset [Terveellinentyo.fi](https://terveellinentyo.fi) -verkkosivut päivitetään. Kampanjan pääteemat ovat:

- Psykososiaalisten vaarojen ja haittojen arviointi sekä hallinta
- Häirintä, seksuaalinen häirintä ja väkivalta
- Fyysiset riskit ja mielenterveys
- Psykososiaaliset riskit sosiaali- ja terveysalalla (sote-sektori)
- Työskentely mielenterveysongelmien kanssa

Teemoja tarkastellaan läpileikkaavien näkökulmien, kuten vaarojen ja haittojen ennaltaehkäisyyn hyvien käytäntöjen sekä työelämän monimuotoisuuden edistämisen kautta. Työterveyslaitos viestii sosiaalisessa mediassa Terveellinen työ -kampanjoista #TerveellinenTyö -tunnuksella.

Vuoden 2026 aikana EU-OSHA kokoaa selvityksiä työolosuhteiden vaikutuksista sydän- ja verisuonitautien ilmentymiseen ja pahentumiseen, [ilmaston muutoksen vaikutuksista työterveyteen- ja turvallisuuteen](#) sekä työterveyden ja -turvallisuuden tilasta sote-sektorilla. Näiden aiheiden lisäksi EU-OSHA käynnistää vuoden 2026 aikana selvityksen tekemisen työtapaturmien ennaltaehkäisemisestä Euroopassa.

Lisäksi EU-OSHA julkaisee ESENER2024 -aineiston jatkoanalyysin tuloksia syksyllä 2026. Suomalaisille työelämän toimijoille järjestetään 27.8.2026 klo 10–11 maksuton infotilaisuus (Teams), jossa EU-OSHAn asiantuntija Xabier Irastorza esittelee uusimpia löydöksiä. ESENER-kyselyssä tarkastellaan, miten työterveyttä ja -turvallisuutta johdetaan eurooppalaisilla työpaikoilla. Vuosien 2009–2024 kaikki ESENER-aineistot löytyvät [tästä](#).

EU-OSHA tukee vuonna 2026 työperäisen syövän ehkäisyä viestimällä mm. [Roadmap on Carcinogens -verkoston toiminnasta](#) ja [Workers' Exposure Survey \(WES\)](#) -selvityksen tuloksista.

Lisätietoja: Liisa Hakala, STM ja Taina Pääkkönen, TTL
sähköposti: etunimi.sukunimi@gov.fi, etunimi.sukunimi@ttl.fi
puhelin: 02951 63566 (Hakala) ja 046 850 5075 (Pääkkönen)

4.3 Johtavien työsuojelutarkastajien komitea (SLIC)

Euroopan komission yhteydessä toimii EU:n Johtavien työsuojelutarkastajien komitea (Senior Labour Inspectors' Committee, SLIC). Suomen edustaja komiteassa on sosi- aali- ja terveysministeriön työ- ja tasa-arvo-osastolta. Komitea kokoontuu kaksi kertaa vuodessa kulloisessa EU-puheenjohtajamaassa varsinaiseen kokoukseen sekä tee- mapäivään. Tanskan puheenjohtajakaudella syksyllä 2025 käsiteltiin työsuojeluval- vonnan tukemista viestinnän ja muun vaikuttamistoiminnan keinoin. Keväällä 2026 pu- heenjohtajamaana toimiva Kypros on nostanut teemaksi työsuojeluvalvontaan liittyvät tulevaisuudennäkymät EU:n työterveys- ja työturvallisuusstrategian päivityksessä.

Komitealla on erilaisia työryhmiä ja verkostoja. Suomi on mukana kuudessa työryh- mässä ja kolmessa alatyöryhmässä. Näiden työryhmien tehtävät liittyvät yleisiin val- vonta-asioihin, uusiin riskeihin, biologisiin tekijöihin, liikkuvien työntekijöiden työsuoje- luun, kemikaaleihin, koneturvallisuuteen sekä fysikaalisten altisteiden valvontaan liitty- viin kysymyksiin. Lisäksi Suomi osallistuu työsuojeluvalvonnan tiedonvaihtoverkos- toon SLIC-KSS, jossa viranomaiset voivat kysyä toisiltaan valvontaan liittyviä asioita.

SLIC:n työryhmiltä on vuoden 2026 aikana valmistunut mm. tarkastajille suunnattu opas digitalisaation, robotiikan ja tekoälyn vaikutuksesta työturvallisuuteen. Asbestidi- rektiivin toimeenpanoon liittyvän valvontakampanjan valmistelu jatkuu. Kampanjaan liittyvää valvontaa tehdään vuonna 2027.

Suomen työsuojeluvalvontajärjestelmä on SLIC:n vertaisarvioinnin kohteena vuoden 2027 aikana. Arvioinnin puheenjohtajana toimii Luxemburg.

Lisätietoja: Arto Teronen ja Helena Kalliolinna
sähköposti: etunimi.sukunimi@gov.fi
puhelin: 02951 63493 (Teronen) ja 02951 63091 (Kalliolinna)

5 Euroopan työviranomainen (ELA)

Euroopan työviranomainen (ELA, European Labour Authority, <https://ela.europa.eu/>) perustettiin 2019 Euroopan unionin elimeksi, jonka tavoitteena on EU:n työvoiman liikkuvuutta ja sosiaaliturvan koordinoitua koskevien sääntöjen täytäntöönpano oikeudenmukaisella ja tehokkaalla tavalla. Tämä edellyttää jäsenvaltioilta hyvää yhteistyötä ja tietojenvaihtoa toimivaltaisten viranomaisten välillä sekä resursseja yhteisiin toimiin. Norja, Islanti ja Liechtenstein ovat 1. kesäkuuta 2025 alkaen liittyneet virallisesti Euroopan työviranomaiseen.

ELA edistää EU-maiden yhteistyötä sekä muun muassa koordinoi yhteisiä ja samanlaisia tarkastuksia, tekee analyyseja ja riskinarvioita maiden rajat ylittävään työntekijöiden liikkuvuuteen liittyvistä asioista ja toimii sovittelijana EU-maiden välisissä riita-asioissa. ELA tukee jäsenvaltioita pimeän työn torjunnassa.

ELA:n hallintoneuvosto vastaa työviranomaisen strategisesta ohjauksesta ja valvoo sen toimintaa. Nimetyt kansalliset asiantuntijat samoin kuin ELA:n asiantuntijat toimivat yhteistyötahoina ja viestinviejinä jäsenmaiden ja ELA:n välillä.

ELA:n toimintaa tukee jäsenmaissa toteutettava työohjelma [ELA Single Programming Document 2026–2028](#).

Keskeiset työelämän ilmiöt, kuten sosiaaliturvan väärinkäytökset, lähetettyjen työntekijöiden asema, kansainväliset tiekuljetukset, rakentaminen, matkailu- ja ravintolapalvelut sekä pimeän työn torjunta kokonaisuudessaan ovat olleet ELA:n toiminnan keskiössä. Toimintatapoina ovat moniviranomaistoiminnan kautta mm. EU:n yhteiset kampanjat ja toimintaviikot sekä tietojenvaihto, tiedottaminen ja valvonta eri muodoissaan niin EU- kuin kansallisella tasolla. Yhteistyön, valvontatoiminnan ja pimeän työn vastaisen toiminnan puitteissa on virkamiesvaihtoja, oppimisvierailuja ja jäsenmaiden arvioita. Jäsenmaiden hyvien käytäntöjen levittäminen on tärkeä osa toimintaa.

Lisätietoja: Ks. kohta 5.1 (Pimeän työn vastainen eurooppalainen foorumi)

5.1 Pimeän työn vastainen eurooppalainen foorumi

EU-tasolla pimeällä työllä tarkoitetaan 'kaikkea palkallista toimintaa, joka on luonteeltaan laillista, mutta jota ei ole ilmoitettu viranomaisille, kun otetaan huomioon jäsenvaltioiden sääntelyjärjestelmien ero'. Pimeää työtä on kaikenlaisilla talouden aloilla sekä kansallisesti että rajat ylittäen.

Pimeän työn torjunta edellyttää kansainvälistä yhteistyötä työelämän rakenteiden monimutkaistuessa ja työvoiman liikkeessä enenevässä määrin yli valtioiden rajojen. Euroopan työviranomaisen (ELA) yhteydessä toimiva Pimeän työn vastaista yhteistyötä edistävä foorumi ([European Platform tackling undeclared work](#), ns. UDW Platform) on jäsenmaiden asiantuntijoiden kohtaamispaikka, jossa jaetaan tietoa pimeän työn ilmiöistä sekä parhaista käytännöistä niiden torjumiseksi. Suomi on ollut aktiivinen toimija foorumissa sen perustamisesta vuonna 2016 lähtien.

Suomessa pimeän työn torjunta on osa laajempaa väärinkäytösten torjuntatyötä. Pimeän työn torjunnan kansallinen verkosto on tärkeä osa kansallista torjuntatyötä yhdessä valtioneuvostotasoisien strategisen sitoutumisen harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjuntaan ([harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan strategia ja toimenpideohjelma vuosille 2024–2027](#)) sekä työperäisen hyväksikäytön torjuntaan. Pimeän työn torjunnassa ovat mukana kansalliset viranomaiset kuten myös työmarkkinajärjestöt.

Moniviranomaisyhteistyö on keskeinen osa pimeän työn torjuntaa. Työsuojeluviranomaiset käsittelevät työoloihin ja/tai työterveys- ja turvallisuusnormeihin liittyvää väärinkäyttöä ja valvovat työsuhdetta koskevan lainsäädännön noudattamista. Sosiaalivaikutusmaksujen väärinkäytöksiä (sisältää myös petokset) torjuvat muun muassa Eläketurvakeskus yhdessä vakuutusyhtiöiden kanssa. Verohallinto torjuu veronkiertoa. Myös Tulli, poliisi ja maahanmuuttoviranomaiset ovat mukana toiminnassa. Yhteistyö järjestöjen kanssa on Suomessa luontevaa.

Pimeän työn torjuntaan liittyviä kansallisia toimia ovat valvonnan ohella esimerkiksi Work Help Finland -mobiliisovellus, Harmaan talouden selvitysyksikön tuottamat velvoitteidenhoitoselvitykset ja analyysipalvelut, reaaliaikainen palkkojen ilmoittaminen Tulorekisteriin ja rakennusalan tiedonantovelvoitteet työntekijöistä ja urakoitsijoista.

Osallistuminen ELA:n ja foorumin toimintaan on tiivistänyt viranomaissuhteita etenkin Pohjoismaiden ja Baltian kollegoihin viranomaisvierailujen ja yhteistarkastusten muodossa. Tanskassa on tutustuttu RUT-rekisteriin, johon ulkomaiset palveluntarjoajat

ilmoittavat lähetetyt työntekijät ja joillakin toimialoilla myös itsenäiset ammatinharjoittajat, Norjan laaja-alaiseen viranomaisyhteistyöhön (Norway's Joint Operation Group between public agencies) on myös tutustuttu.

Lisätietoja:

Suomen nimetyt edustajat ELA:ssa

Kokonaiskoordinaatio, Management Board: Henna Huhtamäki, STM
(Riikka-Maria Turkia, TEM)

Pimeän työn torjunta, ELA UDW Platform (European Platform to enhance cooperation in tackling undeclared work): Päivi Kantanen, TEM (Kirsi Kyrkkö, STM)

Tiedonvälitys, WG on Information: Riikka-Maria Turkia, TEM (Eva Mäntymäki, LVV,
Eeva Tiira, Verohallinto HTSY)

Tarkastustoiminta, WG on Inspections: Riikka Mandelin-Hakala, LVV
(Maria Kuusmin, LVV)

Jäsenmaiden välinen sovittelu, WG on Mediation: Henna Huhtamäki, STM
EURES (Eurooppalainen työnvälitysverkosto): Jannika Saario, KEHA-keskus
National Liaison Officer Finland: Noora Mattsson

Lisätietoja aihealueittain

ELA:n työsuojelusidonnaiset asiat: Kirsi Kyrkkö, STM
Sosiaaliturva- ja vakuutusasiat: Henna Huhtamäki, STM
Lähetetyt työntekijät: Anu Ikonen, LVV
ELA/POL: Riikka Mandelin-Hakala, LVV
NordicBaltic-yhteistyö: Riku Rajamäki, STM

Yhteystiedot

liaison officer: etunimi.sukunimi@ela.europa.eu
ministeriöt: etunimi.sukunimi@gov.fi
LVV: etunimi.sukunimi@lvv.fi
Verohallinto HTSY: etunimi.sukunimi@vero.fi
KEHA-keskus: etunimi.sukunimi@keha-keskus.fi